

Nakon ovog povijesnog uvoda u užem smislu Suppan ukazuje na fakto-re stvaranja povijesnih slika ili predodžaba o susjednim narodima (str. 307—310). Po njemu su to: socijalni, privredni, kulturni, političko-ideološki i vojni faktori.

Treći i posljednji dio ovog rada tematizira tri karakteristična primjera različite povijesne recepcije i interpretacije istih događaja: razaranje pravoslavne crkve u Sapcu 1914. g. od strane Austro-Ugarske armije, plebiscit u Koruškoj i Sloveniji 1921. g.; pitanje kolaboracije s nacionalsocijalizmom.

Ovaj prilog je prošireni sadržaj predavanja održanog na Institutu za povijest Sveučilišta u Grazu 13. maja 1987, a izdan je kao separat u izdanju Austrijskog instituta za istočnu i jugoistočnu Europu (Österreichisches Ost-und Südosteuropa — Institut) u Beču 1987. godine.

Rad je očito samo naćeo jednu podtemu u okviru, da tako kaćemo, velike teme o objektivnosti historiografije i faktorima koji na ovu objektivnost utjeću. Objektivizacija povijesnih slika sigurno je najprije stvar vremena, tzv. povijesne distance, ali ipak je prijeko potrebno da se već sada radi na njoj, makar i uvidom u prepreke koje se pri tome javljaju. Nacionalni stereotipi su sigurno, ako ne glavno, a ono jedno od glavnih prepreka za to, a oslobađanjem od njih ne pravi se samo dobra usluga historiografiji nego i dobrim odnosima meću susjednim narodima.

Pavle Radić

»JANUS« 3/1988.

Ovaj broj biltena Međunarodnog arhivskog savjeta (MAS) posvećen je uglavnom samom MAS-u, njegovim počecima, razvoju, pitanjima administracije i organizacije rada. Objavljene su adrese osoba zaduženih za rad sekretarijata tog tijela kao i sekretarijata Međunarodnog okruglog stola arhivista (CITRA) koji će se održati 1989, te adrese osoba zaduženih za rad pojedinih sekcija MAS-a njegovih odbora, radnih grupa i časopisa »ARCHIVUM«.

Vidljivo je da je MAS preko svoje profesionalne sekcije (ICA/SPA) uključio u svoju djelatnost veliki broj zemalja čime se opravdava njegovo postojanje, a također su proširena polja organiziranog djelovanja ovog tijela. Delegat Saveza arhivskih radnika Jugoslavije u Sekciji profesionalnih udruženja arhivista Peter Klasinc iz Pokrajinskog arhiva Maribor izabran je u Sekretarijat upravnog odbora te Sekcije MAS-a. Ovaj bilten sadrži i adresar 27 zemalja-članica MAS-a, pri čemu je uočljivo da je načinjena mreža arhiva koji pokrivaju nastanjeni dio zemaljske kugle od Evrope, preko Sjeverne i Južne Amerike, Japana, Afrike do Novog Zelanda. Govoreći o historijatu Međunarodnog arhivskog savjeta saznajemo da je Prva godišnja skupština delegata održana 4. listopada 1977. god. u Cagliariu kada je donešen Pravilnik o radu MAS-a za Sekciju profesionalnih udruženja (ICA/SPA). Uz naknadna dopunjavanja Pravilnik je ratificiran 1979. u San Juanu. Broj 3 biltena »Janus« objavljuje taj Pravilnik. Jednako tako objavljene su adrese članova Upravnog odbora, dat je popis komunalnih arhiva-članova MAS-a kao i Pravilnik o radu Sekcije komunalnih arhiva unutar Savjeta (ICA/SMA). Iz Pravilnika je vidljivo da je ova sekcija osnovana na preporuku Izvršnog odbora MAS-a 18. rujna 1985, a potvrđena na Generalnoj skupštini Savjeta 24. kolovoza 1988. g. Ciljevi osnivanja ove sekcije su, ostvarivanje suradnje komunalnih arhiva različitih zemalja, za što postoje široke mogućnosti. Redakcija biltena dalje podsjeća čitatelje što zapravo predstavlja organizacija MAS-a nastala na inicijativu UNESCO-a 1948, a formalno potvrđena na 1. Međunarodnom kongresu u Parizu 1950. Govoreći o rezultatima rada i strukturi MAS-a ističe se da se radi o 850 članica iz više od

140 zemalja koje se dijele u 5 kategorija Kategoriju »A« sačinjavaju nacionalne arhivske institucije, »B« profesionalna udruženja, »C« regionalni, lokalni i privatni arhivi, »D« individualni članovi i »E« počasni članovi. Ističe se da je u prvoj deceniji MAS bio uglavnom organizacija evropskih zemalja, a naglo širenje njegove djelatnosti proteglo se na jugoistočnu Aziju, istočnu Afriku, Australiju, zatim na arapske zemlje, Caribe, Latinsku Ameriku do centralne Afrike. Govoreći o administraciji MAS-a naglašeno je da su njegova upravna tijela Generalna skupština, Izvršni komitet koji obavlja poslove Savjeta u vremenu kad Skupština ne zasjeda, te Biro. Biro se sastaje između godišnjih sjednica Izvršnog komiteta da bi pospješio poslove Savjeta i pregledao i potvrdio poslove Sekretarijata. On je odgovoran za koordinaciju programa rada. Dio teksta posvećen je programu studija i istraživanjima koje vrši MAS, a napomenuto je da će slijedeći kongres MAS-a biti 1992. u Montrealu. Robert Egeter van Kuyk u svom tekstu govori o spašavanju i čuvanju »pokretnih slika« osam godina poslije preporuke kojom se željelo stvoriti i razvijati mehanizam za njihovo spašavanje, dati uputstva za analizu takve građe te razvijati svijest o prihvaćanju filmskih slika kao integralnog dijela kulturne baštine svih naroda, što je bila jedna od tema XXI. Generalne skupštine UNESCO-a održane 1980.. Na pitanje gdje se mi nalazimo u okviru te problematike, odgovor može biti optimističan do izvjesnog stupnja jer je vidljiva bolja koordinacija različitih aktivnosti u toj domeni kao i bolje razumijevanje problema te na kraju mogućnosti tih novih dokumenata. Već neko vrijeme velike međunarodne profesionalne organizacije koje se bave »pokretnim slikama« (FIAF, FIAT, IFLA, IASA, CIA) učestvuju na godišnjim sastancima UNESCO-a kako bi ujednačili svoje projekte, a istovremeno savjetovali tu specijaliziranu organizaciju UN o onom što može učiniti na globalnom planu.

Mnogobrojne su aktivnosti u okrilju međunarodnih profesionalnih organizacija od kojih je značajno i provođenje ankete od strane Međunarodne federacije filmskih arhiva (FIAF) i Međunarodne federacije televizijskih arhiva (FIAT), a na traženje UNESCO-a. Problemi koje je tretirala anketa odnose se na filmsku i audio-vizualnu građu, najčešće specijaliziranih arhiva. Pitanja postavljena anketom mogla bi preispitati našu situaciju kad je riječ o spašavanju i očuvanju filmske i slične građe kao i o njenom katalogiziranju. Na žalost, bilten sadrži rezultate ankete s postocima zemalja koje su dale odgovore i najvažnijim problemima koji su se mogli rezimirati iz dobivenih odgovora. Zabrinjavajuće je da je skoro cijela filmska produkcija i zbirke u Africi, a i dobar dio filmske ostavštine u azijskim zemljama, u velikoj opasnosti. Na kraju je dat i pregled tekstova objavljenih u »Janusu« u periodu 1983—1988. godina.

Branka Džidić